

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ

Όν\μο .....

9

Α΄ Λυκείου
23\11\2014**Κείμενο: Η γλώσσα μας σήμερα**

Η ελληνική γλώσσα με τον λεξιλογικό πλούτο και με την εκφραστική δύναμή της δημιούργησε αξιόλογα μνημεία λόγου και πολιτισμού. Παράλληλα , πρόσφερε σε όλες τις γλώσσες του κόσμου **βασικούς** όρους για την επιστήμη , για την τέχνη και τον φιλοσοφικό στοχασμό. Στην πορεία του χρόνου , βέβαια, και η ελληνική γλώσσα δανείστηκε δημιουργικά λέξεις από άλλες γλώσσες χωρίς να χάσει τη γνησιότητά της.

Οι κοινωνικές συνθήκες και τα μέσα επικοινωνίας είναι , όμως , σήμερα διαφορετικά από άλλοτε. Στην εποχή μας η επαφή μεταξύ των λαών είναι πολύ εύκολη. Η παγκοσμιοποίηση έχει κάνει όλη την υφήλιο μια γειτονιά. Με το διαδίκτυο , την τηλεόραση και το ραδιόφωνο ενημερωνόμαστε πολύ γρήγορα για ό ,τι συμβαίνει σε κάθε σημείο της γης . Παράλληλα , η διαφήμιση , το εμπόριο και ο οικονομικός ανταγωνισμός οδηγούν τους ανθρώπους στο κυνήγι του κέρδους. Αυτή η νέα κατάσταση δεν έχει μόνο θετικά στοιχεία . για τη γλώσσα ιδίως των μικρών πληθυσμιακά λαών αποτελεί δοκιμασία και μεγάλο κίνδυνο.

Ο κίνδυνος αυτός συνίσταται στο ότι οι συνθήκες της σημερινής ζωής , και ιδιαίτερα το εμπορικό πνεύμα , επηρεάζουν αρνητικά την αφομοιωτική ικανότητα της γλώσσας μας . Η τάση για ευκολία , η κυριαρχία όρων της τεχνολογίας και του διαδικτύου , τα διαφημιστικά κόλπα και η έγχρωμη εικόνα ωθούν τον άνθρωπο στον μιμητισμό , στην αντιγραφή ξένων προτύπων και γλωσσικών στοιχείων.

Το αποτέλεσμα όλων αυτών είναι να αλλοιώνεται το γλωσσικό αίσθημα που διαμόρφωσε ο Νεοέλληνας μιλώντας και ακούοντας τη μητρική του γλώσσα . Δεχτήκαμε , για παράδειγμα , πλήθος λέξεων που συνδέονται με τη χρήση του υπολογιστή , τον οποίο εντάξαμε στο λεξιλόγιό μας ως computer . Επίσης εκατοντάδες λέξεις που **συνδέονται** με το φαγητό , όπως φαστ φουντ , σπαγγέτι , χάμπουργκερ , τοστ ή το ντύσιμο , όπως τζιν , μίνι και άλλες , εντάχθηκαν στο λεξιλόγιό μας . Ακόμα , πλήθος πινακίδων ελληνικών καταστημάτων και εμπορικών κέντρων φέρουν ξενόγλωσσες επιγραφές . Το χειρότερο μάλιστα είναι ότι

κατασκευάσαμε λέξεις που δείχνουν ότι χάσαμε το γλωσσικό αισθητήριό μας , όπως σουβλακερί , γυράδικο , φαστφουντάδικο κ.ά.

Για ποιους λόγους όμως δανειζόμαστε λέξεις από άλλες γλώσσες; Πολλοί θα απαντήσουν ότι ως λαός έχουμε την ανάγκη να συμβαδίζουμε με την εποχή μας , να μην θεωρηθούμε **οπισθοδρομικοί** , για αυτό και χρησιμοποιούμε επιδεικτικά το λεξιλόγιο άλλων γλωσσών . Η τάση μας για μοντερνισμό (να μία ακόμη λέξη ξενικής προέλευσης) και η ξενομανία μας οδηγούν στο χρησιμοποιούμε ξένες λέξεις και εκφράσεις , ενώ έχουμε τις αντίστοιχες ελληνικές . Πολλοί επαγγελματίες , επίσης , και έμποροι τουριστικών ειδών πιστεύουν ότι το αγοραστικό κοινό , βλέποντας ξενόγλωσσες επιγραφές , εντυπωσιάζεται και προτιμά τα προϊόντα των καταστημάτων τους .

Όλα αυτά σημαίνουν , όπως γίνεται αντιληπτό , ότι υπάρχουν προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπίσουμε . Ωστόσο , δεν είναι ανάγκη να χάσουμε την επικοινωνία μας με τους άλλους λαούς , γιατί η επαφή με άλλους πολιτισμούς είναι ευλογία . Πρέπει κυρίως να αποκτήσουμε πιο στέρεη γλωσσική παιδεία. Να επιδιώκουμε , δηλαδή , να σπουδάσουμε συστηματικά την προφορική και τη γραπτή μητρική μας γλώσσα . Έτσι , θα έχουμε τη δυνατότητα να μην αποδεχόμαστε εύκολα ξένους όρους παραμερίζοντας ελληνικές λέξεις ικανές να αποδώσουν τις σύγχρονες επικοινωνιακές και τεχνολογικές περιστάσεις.

Τελειώνοντας , μπορούμε να επισημάνουμε ότι είναι ανάγκη να εργαστούμε για την ουσιαστικότερη επικοινωνία μεταξύ των λαών και την εκμάθηση ξένων γλωσσών με τρόπο που δεν θα μειώνει τη γλωσσική μας αντίσταση . Αυτό θα επιτευχθεί , αν όλοι οι παράγοντες που συμβάλλουν στην παιδεία , όπως είναι για παράδειγμα η οικογένεια , το σχολείο και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης , **σέβονται** τη μητρική γλώσσα και παρέχουν στους νέους πρότυπα προφορικού και γραπτού λόγου αντιπροσωπευτικά της αξίας της .

Γ. Σπανός (1993) Η ξενομανία του Νεοέλληνα και η Γλώσσα μας .

ΘΕΜΑΤΑ :

A1. Ποια γνωρίσματα της σύγχρονης εποχής θέτουν , σύμφωνα με το κείμενο , σε κίνδυνο τη γλώσσα των μικρών πληθυσμιακά χωρών και για ποιους λόγους;
(60 – 80 λέξεις)

μονάδες 10

A2. Με ποιον τρόπο , σύμφωνα με το κείμενο , μπορεί να επιτευχθεί ο σεβασμός στη μητρική μας γλώσσα , χωρίς να χαθεί η επικοινωνία μας με τους άλλους λαούς ;
(60 – 80 λέξεις)

μονάδες 10

B1α. Πώς επιτυγχάνεται η συνοχή ανάμεσα στην πρώτη παράγραφο και στη δεύτερη ; Να αιτιολογήσετε τη χρήση της.

μονάδες 6

B1β. Να επισημάνετε δύο από τις διαρθρωτικές λέξεις με τις οποίες επιτυγχάνεται η συνοχή στην έκτη («όλα αυτά ...περιστάσεις») παράγραφο του κειμένου.

μονάδες 4

B2α. Να δημιουργήσετε μία πρόταση για καθεμία από τις λέξεις του κειμένου με έντονη γραφή , με βάση τη σημασία τους στο κείμενο: **υφήλιο , κυριαρχία , διαμόρφωσε , αντιληπτό , επιτευχθεί.**

μονάδες 10

B2β. Να γράψετε από ένα αντώνυμο για καθεμία από τις λέξεις του κειμένου: δύναμη , βασικούς , συνδέονται , οπισθοδρομικοί , σέβονται.

μονάδες 10

Γ. Να γράψετε ένα άρθρο που θα δημοσιευθεί στην εφημερίδα του σχολείου σας στο οποίο να εξηγήσετε τους λόγους για τους οποίους είναι απαραίτητη η γλωσσομάθεια για τον νέο στην εποχή μας αλλά και τα αρνητικά αποτελέσματα στα οποία μπορεί να οδηγήσει η εμμονή μας στην εκμάθησή της . (300 – 400 λέξεις).

μονάδες 50

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

Ενδεικτικές απαντήσεις :

A 1. Χαρακτηριστικά της εποχής που θέτουν σε κίνδυνο τη γλώσσα μας είναι :

- ✓ Η παγκοσμιοποίηση(διαδίκτυο , τηλεόραση , ραδιόφωνο)
- ✓ Το εμπορικό πνεύμα της εποχής.
- ✓ Η κυριαρχία των όρων της τεχνολογίας
- ✓ Η τάση για μοντερνισμό.

A 2. Σύμφωνα με το κείμενο , μπορούμε να σεβόμαστε τη μητρική μας γλώσσα , χωρίς να χάσουμε την επικοινωνία μας με τους άλλους λαούς , γιατί η επαφή με άλλους πολιτισμούς είναι ευλογία .Πρέπει λοιπόν να αποκτήσουμε πιο στέρεη γλωσσική παιδεία . Να επιδιώκουμε , δηλαδή , να σπουδάζουμε συστηματικά την προφορική και τη γραπτή μητρική μας γλώσσα . Έτσι , θα έχουμε τη δυνατότητα να μην αποδεχόμαστε εύκολα ξένους όρους παραμερίζοντας ελληνικές λέξεις ικανές να αποδώσουν τις σύγχρονες επικοινωνιακές και τεχνολογικές περιστάσεις .

B1 α. Η συνοχή της πρώτης και δεύτερης παραγράφου επιτυγχάνεται με τη διαρθρωτική λέξη «όμως» , που υπάρχει στη θεματική περίοδο της δεύτερης παραγράφου και δηλώνει μια νοηματική αντίθεση με την πρώτη .

B1β. Διαρθρωτικές λέξεις : όπως (= τρόπος) ,δηλαδή (= επεξήγηση)

B2α.

- Η οικονομική κρίση πλέον είναι φαινόμενο όλης της **υφηλίου**.
- Η **κυριαρχία** της δημοκρατικής παράταξης ενθάρρυνε το λαό για ένα καλύτερο αύριο.
- Ο διαξιφισμός των γονιών **διαμόρφωσε** ένα αρνητικό κλίμα στο πλαίσιο της οικογένειας .
- Έγινε από όλους πλέον **αντιληπτό** πόσο κρίσιμη είναι η κατάσταση της υγείας της .

- Για να επιτευχθεί το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα , απαιτείται προσπάθεια από όλους.

Γ . Τίτλος : Η γλωσσομάθεια στην εποχή της παγκοσμιοποίησης

Πρόλογος :

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης , η επικοινωνία των ανθρώπων και των λαών διευρύνεται με εκπληκτικούς ρυθμούς . Έτσι, παρατηρείται στις μέρες μας η στροφή των νέων προς την εκμάθηση ξένων γλωσσών , η οποία θα τους επιτρέψει να γράφουν και να μιλούν σωστά μία ή περισσότερες γλώσσες , διαφορετικές από τη μητρική τους . Η γλωσσομάθεια , λοιπόν, προβάλλεται ως εφόδιο για κάθε νέο που προετοιμάζεται για το μέλλον .

Κύριο μέρος:

α' ερώτημα : η γλωσσομάθεια είναι απαραίτητη γιατί :

- ❖ Αποτελεί απαραίτητο προσόν για την επαγγελματική αποκατάσταση ή τη βελτίωση της θέσης ενός εργαζόμενου στην αγορά εργασίας.
- ❖ Καθιστά εφικτή την εργασία ή τις σπουδές σε χώρες διαφορετικές από τη χώρα καταγωγής.
- ❖ Διευκολύνει τη χρήση των νέων τεχνολογιών και την πρόσβαση στην προσφερόμενη γνώση.
- ❖ Επεκτείνει τα όρια της αντίληψης και της κοινωνικότητας του ατόμου.
- ❖ Ευνοεί τη βαθύτερη γνώση του εθνικού και οικουμενικού πολιτισμού.

β' ερώτημα : αρνητικά αποτελέσματα γλωσσομάθειας

- ❖ Μπορεί να επέλθει γλωσσική αλλοίωση- και κατ' επέκταση πολιτισμική και εθνική – λόγω της επικράτησης ενός ρηχού κοσμοπολιτισμού που αγνοεί τη σημασία της ιδιαίτερης πολιτισμικής ταυτότητας κάθε λαού.
- ❖ Υποβαθμίζει τη σημασία της προσπάθειας για τη σωστή εκμάθηση της μητρικής γλώσσας , με τον ισχυρισμό ότι αυτή δεν προσφέρει πρακτικό όφελος (επαγγελματικό και οικονομικό).

- ❖ Οδηγεί σε μυθοποίηση της γλώσσας και του πολιτισμού του ξένου λαού , καθώς και σε αισθήματα εθνικής μειονεξίας και ξενομανίας.

Επίλογος :

Συνοψίζοντας , η αναγκαιότητα να γνωρίζει ο σημερινός νέος μία ή περισσότερες ξένες γλώσσες αλλά και η συνειδητοποίηση των κινδύνων που ελλοχεύουν , όταν χάνεται το μέτρο και υποτιμάται η εθνική γλώσσα , επιβάλλουν τη διαμόρφωση μιας υπεύθυνης και συνετής στάσης απέναντι στη γλωσσομάθεια.

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ